

EVROPSKI SVET, 19. IN 20. JUNIJ 2008

SEKRETARIAT SVETA EU

~*INFORMACIJE ŠT. 2*~

RAZVOJNI CILJI TISOČLETJA

Evropski svet bo pregledal napredek pri uresničevanju razvojnih ciljev tisočletja ZN (MDG) in razpravljal o možnostih, kako bi bilo mogoče ta napredek še pospešiti, kakor je bilo dogovorjeno lani decembra.

Osredotočil se bo na tri razsežnosti politike EU:

- povečanje obsega pomoči;
- povečanje učinkovitosti pomoči, tj. učinek pomoči na zmanjšanje revščine;
- upoštevanje razvoja pri izvajanju drugih politik, npr. trgovinske, kmetijske, okoljske, varnostne politike, itd.

Svetovni voditelji so na vrhu tisočletja ZN v New Yorku septembra 2000 določili osem razvojnih ciljev tisočletja, ki naj bi se dosegli do leta 2015: odpraviti skrajno revščino in lakoto; zagotoviti osnovno izobraževanje za vse; spodbujati enakost spolov in krepitev vloge žensk; zmanjšati smrtnost otrok, izboljšati zdravje mater; bojevati se proti HIV/AIDS, malariji in drugim hudim boleznim; zagotoviti trajnost okolja; in oblikovati svetovno partnerstvo za razvoj.

Evropska unija je največji donator pomoči na svetu in skupaj s 27 državami članicami in Komisijo igra vodilno vlogo v razpravah o pomoči in razvoju.

Evropski svet bo najbrž menil, da so vsi razvojni cilji tisočletja še vedno uresničljivi v vseh regijah sveta, če bomo takoj začeli delovati usklajeno in vztrajno, in sicer v celotnem obdobju preostalih sedmih let. Vendar pa bo izrazil tudi zaskrbljenost zaradi nezadostnega napredovanja v mnogih državah in regijah, zlasti v podsaharski Afriki.

P R E S S E

Obseg pomoči

EU se je maja 2005 zavezala, da bo do leta 2015 dosegla cilj ZN za uradno razvojno pomoč, ki znaša 0,7 % bruto nacionalnega prihodka (BNP). Kmalu zatem so se države G8 na vrhu v Gleneaglesu zavezale istemu cilju.

Za podkrepitev svoje zavezanosti je EU prevzela dodatne zaveze, da bi lažje dosegla ta cilj. Prvič, zastavila si je vmesni cilj 0,56 % BNP do leta 2010. Drugič, Svet je Komisijo pozval, naj vsako leto pripravi poročilo o napredku pri doseganju teh ciljev, da bi na to temo lahko imeli letne razprave. To sta dve dodatni zavezi, ki jih ni prevzela nobena druga država.

Medtem ko je spremljanje izpolnjevanja zavez iz Gleneaglesa v celoti gledano pokazalo velike pomanjkljivosti, so bili skupni dosežki EU od leta 2005 v glavnem skladni z zadanim ciljem. Pomoč v letu 2006 je bila nad pričakovanji, leta 2007 pa je malce zaostala; napovedi za leto 2008 so dobre. Če bomo nadaljevali prizadevanja, bomo izpolnili cilje za leti 2010 in 2015.

Skupaj bo EU v letu 2007 zagotovila 47 milijard EU, v primerjavi s 35 milijardami leta 2004. Zavezo, sprejeto leta 2005, za dosego 66 milijard EUR v letu 2010, je Svet potrdil letos na zasedanju 26. in 27. maja.

Štiri države so že dosegle cilj 0,7 % BNP do leta 2015; med njimi so tri države članice EU, nekaj držav članic EU pa mora okrepiti svoja prizadevanja. Za ohranitev svoje zavezanosti je EU uvedla postopke za načrtovanje in spremljanje napredka pri uresničevanju zastavljenih ciljev.

Vprašanje financiranja razvoja bo preučeno na konferenci ZN v Dohi novembra in decembra.

Učinkovitost pomoči

Za izkoreninjenje revščine in dosego razvojnih ciljev tisočletja povečanje obsega pomoči ne zadostuje. Treba je tudi načrtovati in organizirati porabo pomoči, da bo njena učinkovitost čim večja. OECD je leta 2005 v Parizu organizirala konferenco (na njej je sodelovalo približno 90 držav), na kateri je bila sprejeta Pariška deklaracija o učinkovitosti pomoči. EU je igrala pomembno vlogo pri oblikovanju izjave, prednjači pa tudi pri njenem izvajanju. OECD bo organizirala še eno konferenco, in sicer septembra v Akri, da bi pregledala napredek in začrtala pot naprej.

V pariški deklaraciji so zapisana specifična načela, ki določajo predvsem naslednje:

- države v razvoju bi morale imeti nacionalne strategije z jasnimi prednostnimi nalogami v zvezi s programi porabe sredstev;
- donatorji bi morali svojo pomoč uskladiti s strategijami držav v razvoju;
- pomoč bi morala biti "nevezana", tj. ne bi smelo biti povezave med dodelitvijo pomoči ter nakupom dobrin in storitev z dodeljeno pomočjo v državi donatorki;
- pomoč bi morala biti predvidljiva (tj. načrtovana na večletni osnovi);
- donatorji bi morali med seboj sodelovati za usklajena in koordinirana prizadevanja.

Sprejetje teh in drugih načel je privedlo do opredelitve specifičnih ukrepov in oblikovanja kazalnikov za meritev napredka. EU je leta 2005 enostransko sprejela štiri dodatne zaveze.

Eden glavnih korakov, ki jih je storila EU, je bilo sprejetje prostovoljnega kodeksa ravnanja leta 2007 o "delitvi dela", tj. zagotovitev dopolnjevanja dejavnosti pomoči in delitve nalog med državami članicami. Kodeks je namenjen obravnavanju vprašanj podvajanja, razdrobljenosti in pomanjkljivosti programov pomoči (držav članic in Komisije). V skladu z glavnimi načeli kodeksa bi morali donatorji EU:

- svoje dejavnosti omejiti na tri sektorje v vsaki partnerski državi,
- prizadevati si za odpravo nesorazmerja med partnerskimi državami, ki so v programih pomoči do določene mere zapostavljene (denimo nestabilne države), in državami, do katerih so programi pomoči bolj velikodušni,
- preučiti svoje močne plati, se osredotočiti na svoje primerjalne prednosti in se nato usmeriti na področja, kjer lahko zagotovijo največjo dodano vrednost.

EU je edina, ki ima takšen kodeks, in edina, ki ga je začela izvajati. Nekaj držav članic je začelo zmanjševati svoje dejavnosti v nekaterih partnerskih državah in krepiti prizadevanja v drugih. Tako se v vsaki partnerski državi vzdržuje splošna raven razvojnih prizadevanj, ki so sedaj boljše kakovosti, saj vključujejo manjše število boljše usklajenih donatorjev, kar pomeni manj birokracije in manjšo upravno obremenitev. Komisija je prejšnji mesec državam članicam predložila predlog glede izvajanja, po katerem bi v nekaterih partnerskih državah svoje dejavnosti prenesla na države članice. V zameno pričakuje, da bodo države članice nekatere svoje dejavnosti prenesle nanjo.

Septembra bo na konferenci v Akri pregledan napredek. Na podlagi trenutnih informacij je mogoče sklepati, da je EU na področju izvajanja pariške deklaracije sicer storila več kot večina drugih držav, vendar še vedno ostaja veliko dela tako za donatorje kot za države upravičenke.

Uporaba različnih politik v podporo razvoju

Kmetijstvo

- Reforma skupne kmetijske politike (SKP) EU iz leta 2003 je bila v več fazah razširjena, tako da sedaj praktično zajema vse sektorje. Te reforme so sprožili številni dejavniki, med njimi potreba po upoštevanju zahtev razvojne politike, npr. pri reformi sektorja sladkorja.
- Približno 85 % sredstev SKP se porabi za programe razvoja podeželja in izplačila dohodkovne podpore, ki so neodvisna od proizvodnje, vendar pogojena z merili glede okolja, dobrega počutja živali in varnosti živil. Po mnenju STO te subvencije še najmanj izkrivljajo trgovino na svetovnih trgih, na katerih konkurirajo države v razvoju.

- Izvozna nadomestila, ki so deležna veliko kritik, so bila drastično znižana. Med letoma 2000 in 2006 so bila prepolovljena, nato pa še enkrat leta 2007 (na približno 1,4 milijarde EUR). Glede na visoke cene hrane na svetovnih trgih jih letos praktično sploh ni bilo.
- EU se je zavezala, da jih bo ukinila do leta 2013, če bodo to storile tudi druge države s podobnimi instrumenti izvoznega subvencioniranja.
- EU nima javnih zalog govedine, masla, mleka v prahu, žitaric itd. Instrumenti, s katerimi se ustvarjajo takšne zaloge, so bili znatno spremenjeni z reformami iz leta 2003 in sedaj predstavljajo varnostni ukrep v skrajni sili, za katerega ni verjetno, da se bo uporabil, če bodo cene ostale visoke.

Trgovina

- Trgi EU so v osnovi odprti za države v razvoju. V letu 2006 je bilo:
 - 70 % uvoza iz vseh držav v razvoju v celoti oproščenih carine;
 - 88,5 % uvoza iz najmanj razvitih držav v celoti oproščenih carine;
 - 98 % uvoza iz afriških, karibskih in pacifiških držav v celoti oproščenih carine.
- V obdobju 2003–2005 je EU iz držav v razvoju uvozila blago v vrednosti 38 milijard EUR, kar je več, kot je uvozila iz Združenih držav, Kanade, Japonske, Avstralije in Nove Zelandije skupaj.
- Uvoz iz držav v razvoju (razen Kitajske) narašča za približno 14 % letno, tudi v kmetijstvu (+12 %) in v tekstilni industriji (+25 % iz najmanj razvitih držav).
- EU je eden najodločnejših zagovornikov velikopotezne razvojne razsežnosti kroga pogajanj iz Dohe v okviru svetovnih trgovinskih pogajanj STO. Namen kroga pogajanj iz Dohe je povečati dostop do trgov, okrepiti pravila in vključiti države v razvoju v svetovno trgovino. Za te države je predvidena posebna in pristranska obravnava. Najmanj razvite države bodo oproščene obveznosti odpiranja trgov v kmetijstvu ter obveznosti glede dostopa do nekmetijskih trgov in storitev, medtem ko bodo druge revnejše države in ranljive države v razvoju dolžne prevzeti le omejene obveze. Najmanj razvite države bodo prav tako upravičene do dostopa na trg razvitih držav brez carin in kvot za 97 % svojih tarifnih postavk.